

Posudek vedoucího bakalářské práce

Zuzana Zimová: UfaFabrik a Tacheles. Experimentální kulturní centra v Berlíně. Praha: FHS UK 2007, 61 s. + přílohy.

Zuzana Zimová se ve své bakalářské práci rozhodla věnovat popisu a srovnání dvou berlínských experimentálních kulturních center, UfaFabrik a Tacheles. Jednotlivým prvkem obou center je nejen činnost, jíž se zabývají (alternativní kultura), a místo působení (Berlín), ale také způsob vzniku (původně squaty) a vyjednávání s místními autoritami o legalizaci existence obou center. Prostorem pro komparaci je pak odlišná doba vzniku center (1979 vs. 1989) spojená s odlišnými sociálně politickými podmínkami, místo vzniku (západní vs. východní Berlín) i organizační struktura a z ní vyplývající i odlišné prostorové upořádání. Hlavní důvod, proč je téma bakalářské práce zajímavé i v českém prostředí, uvádí autorka až v samém závěru práce: např. v Praze vznikala od 90. let 20. století obdobným způsobem obdobná centra, k jejich legalizaci však nedošlo a postupně tak (obvykle na nátlak státních orgánů) zanikla. Právě zde spatřuji prostor pro pokračování výzkumu.

Bakalářská práce Zuzany Zimové je přehledně členěna do čtyř oddílů. V úvodní části (s. 5-13) autorka nejprve stanovuje rozsáhlou řadu výzkumných otázek a dále se věnuje popisu jednotlivých technik sběru dat, výzkumného vzorku a literatury k tématu. K této části se nemohu zdržet následujících připomínek:

- 1) Bylo by funkčnější výzkumné otázky (s. 5-6) zobecnit, tedy sdružit do větších celků a v rámci nich pouze jmenovat jednotlivé indikátory, na nichž bude ten který problém sledován.
- 2) V kapitole Pozorování (s. 7) autorka namísto uvedení plánu pozorování popisuje, co se ve sledovaných prostorech nachází, a předjímá tak výsledky výzkumu.
- 3) Tamtéž postrádám argumentaci, proč provedla pozorování v centru Tacheles čtyřikrát a v centru UfaFabrik pouze jednou.
- 4) V kapitole Výzkumný vzorek (s. 9-11) chybí popis výběrové procedury, potažmo argumentace, proč byli do vzorku zařazeni právě vybraní respondenti, a nikoli jiní.
- 5) Pro pochopení toho, jaké lidi aktivita v podobném centru láká, by bylo na místě uvést též vzdělání, rodinný stav a sociopřesní charakteristiku respondentů.
- 6) Autorka neuvádí způsoby analýzy použitých pramenů.
- 7) Reflexe použité literatury (s. 13) mohla být propracovanější.

V teoretické části (s. 14-19) autorka definuje pojmy, které by mohly obě centra z odborného hlediska charakterizovat – v Závěru (s. 55) se pak k těmto definicím vrací a zvažuje, nakolik lze centra označit jako sociální skupinu, resp. v případě UfaFabrik subkulturu (proč Tacheles subkulturou není?). Byť zde autorka pracuje především se slovníky a učebnicemi, považuji tuto kapitolu za nutnou součást práce, která se hlásí k sociologii.

Ve vlastní empirické části autorka nejprve pomocí historického exkurzu (s. 20-24) vhodně vytváří kontext, do něhož zasazuje výsledky vlastního výzkumu, tedy popis obou center (s. 25-54). Činí tak velmi pečlivě, přesto by snad za zamyšlení stály ještě následující otázky:

- 1) Vliv UfaFabrik na snižování nezaměstnanosti, zmiňovaný na s. 28.
- 2) Vnitřní problémy a neshody při zakládání UfaFabrik (s. 28-29) jsou spíše jen naznačeny, než důkladně analyzovány – nemohla se autorka obrátit na další prameny?
- 3) Jaké byly příčiny změny postoje vlastníků pozemků a nemovitostí, v nichž centra sídlí, potažmo města samotného, k existenci těchto center?
- 4) Proč autorka řadí UfaCirkus mezi sociální, nikoli kulturní projekty?
- 5) Jaké důsledky má propracovaná organizační struktura (přijímání nových členů, členství na dobu určitou) na život uvnitř sociální skupiny Tacheles?
- 6) Rozhodla-li se autorka srovnávat obě centra, proč nezjišťovala, zda o sobě navzájem vědí a jak na sebe nahlízejí?

V samotném Závěru (s. 55-57) pak autorka vcelku obratně shrnuje výsledky svého výzkumu v kontextu jak teoretické části, tak historického exkurzu. Přílohu bakalářské práce pak tvoří přepis provedených rozhovorů, což zvyšuje transparentnost předložené práce, a fotografie, dokumentující vizuální rozdíly obou center, popisované ve vlastním textu bakalářské práce.

Celkově mohu – přes výše uvedené výtky – konstatovat, že autorka předložila kvalitní bakalářskou práci. K projektu přistoupila velmi pečlivě, pracovala s teoretickou literaturou, provedla poměrně rozsáhlý výzkum a především, dostála cílům práce, které si v úvodu stanovila. Také z formálního hlediska (struktura, bibliografické standardy) je text na dobré úrovni. Čtivost textu narušuje pouze nadměrné množství gramatických chyb, zejména v interpunkci.

Bakalářské práce Zuzany Zimové odpovídá nárokům FHS UK a proto ji doporučuji k obhajobě. S ohledem na originálně zvolené téma a pečlivost jeho zpracování ji navrhuji hodnotit jako výbornou, cca 42 kredity.

V Praze 16. září 2007

Mgr. Hedvika Novotná